

Dret penal general

Codi: 100459
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500257 Criminologia	OB	2	1

Professor/a de contacte

Nom: María José Cuenca García

Correu electrònic: MariaJose.Cuenca@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: Sí

Altres indicacions sobre les llengües

La classe teòrica es realitzarà en català. Hi haurà seminaris en català i en castellà.

Equip docent

Antonio Cardona Barber

Maria Jesus Guardiola Lago

Prerequisits

No existeixen.

Objectius

L'objectiu general a aconseguir en aquesta assignatura ve formulat de la següent manera: " transmetre al públic especialitzat i a la societat en general respostes als problemes de criminalitat i de conflicte social que tinguin en compte els drets i interessos de totes les parts involucrades, i que estiguin basades en els valors de pacificació social, la integració social i la prevenció de nous conflictes"

En aquest context l'assignatura de Dret penal I té com a objectius específics els següents:

- 1.- Conèixer les normes de dret penal part general
- 2.- Conèixer i saber interpretar els elements de la teoria jurídica del delictes i la pena
- 3.- Relacionar i valorar críticament una resolució d'un tribunal penal

Competències

- Demostrar que es coneix el marc legal i el model de funcionament dels diferents agents de control del delictes.

- Demostrar que es coneix i es comprèn el marc juridicopenal de resposta a la criminalitat (dret constitucional, dret policial, dret processal i dret penal).
- Exposar i argumentar amb claredat, davant un públic especialitzat i no especialitzat, l'anàlisi feta sobre un problema de conflicte o de criminalitat i les seves respostes.
- Identificar la intervenció penal més adequada i efectiva per a cada supòsit concret.
- Redactar un treball acadèmic.
- Relacionar-se respectuosament amb persones.
- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Transmetre oralment les idees a una audiència.
- Treballar de manera autònoma.
- Utilitzar correctament el llenguatge jurídic, el psicològic, el pedagògic i el sociològic.
- Utilitzar un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diverses parts implicades en el conflicte i en la criminalitat.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar criteris d'eficàcia en la utilització del dret en l'àmbit de la criminologia.
2. Aplicar el dret penal en l'àmbit criminològic.
3. Argumentar amb precisió conceptes jurídics davant d'un fòrum.
4. Argumentar verbalment amb educació i sense biaix qüestions de criminalitat.
5. Expressar-se de manera precisa utilitzant els termes tècnics del dret.
6. Redactar un treball acadèmic.
7. Relacionar-se respectuosament amb persones.
8. Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
9. Transmetre oralment les idees a una audiència.
10. Treballar de manera autònoma.
11. Utilitzar la legislació i les seves vies d'aplicació en el fet delictiu.

Continguts

PART PRIMERA

FONAMENTS DEL DRET PENAL

TEMA 1

1. Concepte de Dret i norma penal.- 2. Relació entre el Dret penal i altres branques de l'ordenament jurídic, amb especial referència al Dret administratiu i processal.- 3. La ciència penal.- 4. Els principis informadors i limitadors del "ius puniendi" (I): a) Principi d'exclusiva protecció de béns jurídics; b) Principi d'intervenció mínima; c) Principi de culpabilitat; d) Principi d'humanitat de les penes i de dignitat de la persona.

TEMA 2

1. Els principis informadors i limitadors del "ius puniendi" (II): El principi de legalitat: a) Garantia criminal: la reserva de llei i la reserva de llei orgànica; el principi de taxatividad i de seguretat jurídica; la irretroactividad; la prohibició d'analogia i l'analogia "in bonam partem"; el "non bis in idem"; b) Garantia jurisdiccional; c) Garantia de legalitat en l'execució.

TEMA 3

1. Finalitats i funcions del Dret penal.- 2. Les teories de la pena com a teories legitimadores del Dret penal: a) Teories absolutes: retribucionisme; b) Teories relatives: la prevenció general, la prevenció especial; c) Teories mixtes.

PART SEGONA

TEORIA JURÍDICA DEL DELICTE

TEMA 4

1. Concepte i elements del delict.- 2. Classificació de les infraccions penals en el Codi penal espanyol.- 3. Bé jurídic protegit: concepte i funció.- 4. La tipicitat: concepte, funcions i elements.

TEMA 5

1. Els delictes dolosos: a) concepte i estructura del tipus dolós; b) concepte, elements i classes de dol; c) l'error.- 2. Els delictes imprudents: a) concepte i estructura del tipus imprudent; b) sistema legal d'incriminació de la imprudència; c) classes d'imprudència.- 3. Els delictes d'omissió: a) concepte; b) classes d'omissió.

TEMA 6

1. Iter criminis o fases de desenvolupament del delict.- 2. Els actes preparatoris: a) règim general d'incriminació; b) classes: la conspiració, proposició i provocació per delinquir.- 3. La temptativa: concepte, fonament i classes.- 4. La consumació del delict.

TEMA 7

1. Autoria i participació: qüestions generals.- 2. Concepte i classes d'autor: a) autor immediat, b) autor mediat, c) coautor.- 3. Concepte i classes de participació: a) inducció, b) cooperació necessària, c) complicitat.- 4. La teoria de l'accessoriedad.

TEMA 8

1. L'antijuridicitat: concepte i funció.- 2. Les causes de justificació recollides al Codi penal: a) La legítima defensa: fonament i requisits; b) L'estat de necessitat: fonament i requisits; delimitació entre l'estat de necessitat i la legítima defensa; c) L'exercici legítim d'un dret, ofici o càrrec i el compliment d'un deure: fonament i requisits.

TEMA 9

1. La culpabilitat: concepte i funció.- 2. Classificació de les causes d'exclusió de la culpabilitat.- 3. La inimputabilitat: a) anomalia o alteració psíquica; b) intoxicació plena i síndrome d'abstinència; c) alteracions en la percepció.- 4. La minoria d'edat penal.- 5. La inexigibilitat d'una altra conducta: la por insuperable.- 6. L'error de prohibició.- 7. La punibilitat: concepte, funció i causes d'exclusió de la punibilitat.

TEMA 10

1. Les circumstàncies modificatives de la responsabilitat criminal: a) concepte i classes; b) regles aplicatives: comunicabilitat, inherència i compatibilitat; c) efectes de la seva apreciació sobre la determinació de la pena.- 2. El concurs de delictes: a) concepte i distinció del concurs aparent de lleis; b) Classes: concurs real; concurs ideal; concurs medial; delict continuat.

PART TERCERA

CONSEQÜÈNCIES JURÍDIQUES DEL DELICTE

TEMA 11

1. Principis informadors del sistema de penes i mesures.- 2. La pena: concepte i classes.- 3. Les penes privatives de llibertat: la presó, la localització permanent i la responsabilitat penal subsidiària per impagament de multa.- 4. Penes privatives de drets: a) qüestions generals; b) la pena de treball en benefici de la comunitat; c) la pena de multa: el sistema de dies-multa.- 5. Les mesures de seguretat: concepte i classes.

TEMA 12

1. La determinació de la pena: qüestions generals.- 2. Sistema i fases en la determinació de la pena: determinació qualitativa i quantitativa.- 3.-La responsabilitat civil derivada del delicte: qüestions generals.- 5. L'extinció de la responsabilitat penal.

Metodologia

El treball que haurà de realitzar-se per a l'adequat aprenentatge dels continguts tractat en aquesta assignatura requereix de la realització de dos tipus d'activitats.

Activitats dirigides. Les activitats que es realitzin a l'aula consistiran en:

- Classes magistrals impartides pel professor/a, en les quals s'examinaran els continguts teòrics de l'assignatura.
- Una vegada presentats els continguts fonamentals de cadascun dels temes de l'assignatura que es treballin en els seminaris/tallers, l'activitat duta a terme en aquests serà eminentment pràctica i consistirà en la lectura de textos, resolucions dels tribunals per a la seva comprensió crítica i resolució de casos pràctics.

Activitats Autònomes. Aquestes activitats complementen les anteriors i persegueixen que l'alumnat treballi de manera individual i en grup els continguts de l'assignatura. Aquestes activitats són de dos tipus:

- Treball en grup dels materials que s'analitzaran en els tallers de forma setmanal.
- Treball individual dels temes i lectures dels seminaris . Els alumnes hauran d'estudiar la matèria i confeccionar mapes conceptuals adequats per al seu aprenentatge i comprensió, i resoldre casos pràctics.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	19,5	0,78	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11
Seminaris	19,5	0,78	3, 5, 7, 8, 9
Tipus: Autònomes			
Treballs amb texts, mapes conceptuals i casos pràctics	106	4,24	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11

Avaluació

Model d'avaluació

El model d'avaluació és continuada. L'activitat d'avaluació es durà a terme al llarg del quadrimestre, per això es requereix l'assistència regular de l'alumnat a les classes (80%) i la realització de les activitats que es detallen a continuació.

Condicions per ser avaluat i superar l'assignatura

Per superar l'avaluació es requereix assistir regularment a classe i realitzar les següents activitats:

1.- Realitzar dos exàmens, un de la primera part (20%), preguntes curtes, i un altre de la segona, tipus test (30%).

2.- Treballar en grup les activitats que es proposin en els seminaris i lliurar aquelles que siguin puntuables (20 % nota final)

3.- Realitzar treballs individuals, Realitzar treballs individuals, dos que es realitzaran a casa i es corregiran als seminaris, l'altra que es realitzarà i corregirà a l'aula (30%).

La participació a classe que demostrï coneixements sobre la matèria servirà per arrodonir la nota fins a un màxim de 0,5.

Per superar l'avaluació és necessari obtenir en totes les proves d'avaluació, exàmens, treballs de grup i individuals, com a mínim un 5. Si no es presenta a alguna de les activitats d'avaluació solament podrà recuperar-se si la falta és justificada. Aquelles activitats que tinguin una nota inferior a 5 hauran de recuperar-se. Per això es proposaran activitats individuals de re avaluació. Les activitats d'avaluació continuada individuals podran recuperar-se, les de grup no.

En cas que durant un examen es detecti la presència d'alumnat copiant quedaran automàticament suspesos sense possibilitat d'accés a la recuperació. En cas de plagi en la redacció de treballs, es valorarà cada cas i, en cas extrem es considerarà la opció de suspens directe sense opció a recuperació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examenes	50%	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 8, 10, 11
Treball individual	30%	0	0	1, 2, 6, 7, 8, 10, 11
Treballs en grup	20 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11

Bibliografia

Manuels de consulta obligatoris (a triar un)

Muñoz Conde, Francisco y García Arán, Mercedes (2017). *Derecho penal. Parte general*. Valencia:Tirant Lo Blanch.

Quintero, Carbonell, Morales, García, Álvarez, Dirs. (2018). *Esquemas de teoría jurídica del delito y de la pena*. Valencia: Tirant lo Blanch.

La resta de material necessari per als seminaris i els qüestionaris o guies seran facilitats a l'inici del curs a través del Moodle.